

A KERESZT TÖVÉBEN

A sümegi Sarlós Boldogasszony Kegyetemplom lapja ♦ II/11., 2010. november 12. ♦ Ára: 50 Ft

Krisztus, a mindenség Királya

November 21-én, az egyházi év utolsó vasárnapján ünnepeljük Krisztus Királyt, vagyis Isten Fiának a teljes világegyetemre és az emberi történelem egészére kiterjedő uralmát, mely már most is jelen van, de csak az utolsó napon válik mindenki számára nyilvánvalóvá. Ennek a királyságnak, uralomnak mibenlétéről és természetéről szól Balázs atya elmélkedése.

Amikor Krisztus királyságáról beszélünk, a 'királyság' szót csak jobb híján, mintegy ár-nyékként és hasonlatként használhatjuk. A Szentlélek azonban, aki ismeri Isten mélységeit, megengedi, hogy az árnyék és a kép mögé tekintsünk, és ha csak „tükör által, homályosan” látva is, de megpillantsuk az Igazságot, és színe elé járuljunk. Ehhez az kell, hogy teljesen átengedjük értelmünket az Igazság Lelkének, hogy Ő azt kiüresítve képessé tegye arra, hogy beletekintsen az isteni cselekvés borzongató, de jóleső szédülést keltő örvényeibe.

Krisztus királysága, egyetemes uralma a teremtés pillanatában kezdődik, mert „mindent Benne teremtett az Atya”. Ez a királyság, ez az uralom nem más, mint a teremtés oka és célja: Isten mindent azért teremtett, hogy az idők teljességében az értelmes lényeket Krisztusban, az Ő megtestesült Fiában fiává fogadja. Ezért ez a királyság rejtett, nem a felszínen van, hanem a mélyben, a gyökereknél: a végső miértben. Minden egyéb királyság és uralom, minden történelemben megvalósuló hatalom a fáraók mérhetetlen nagy hatalmától Hitlerig, Sztálinig és a modern áldemokráciák népbütítő médiauralmán át a világ végezetéig a létezés felszínén van csupán, nem érinti magát a létezést. Hiszen a halál minden ember közös osztályrésze, vagyis a halál királysága erősebb minden földi királyságnál.

Ugyanakkor három hatalmas tény bizonyítja, hogy Krisztus királyságán nem úr a halál: a teremtés, Jézus feltámadása és az Egyház szentségei. A teremtés, mert a létezés gyökere nem a biológiai síkban van, hanem Isten teremtő akaratában. Ha egy emberi személyt megszólít és pedig örökre megszólít, akkor az a személy ezen megszólítás erejében egzisztál. Minden biológiai-testi összeomlás ellenére a halál nem éri el a létezés gyökerét. Jézus Krisztus feltámadása, mert itt láthatóan és tapasztalhatóan megtört a halál uralma biológiai-testi szinten is, hiszen a feltá-

madt Jézus nem szellem, neki van csontja és húsa, de olyan csontja és húsa, amely ki van véve a halál uralma alól. És a szentségek, mert általuk a hitben ebből a romolthatatlan életből részesülünk.

Ebből következik, hogy abban a közösségben kezdődik el Jézus Krisztus királysága, Isten egyértelmű uralma, amelyben a teremtést mint a Megtestesülésben fogant valóságot ünneplik és élik. Ahol az Úr Jézus feltámadásába vetett hittel élnek, vagyis legkisebb döntéseiket is ez a hit határozza meg, de úgy, hogy egyértelműen, láthatóan nem is lehet életüknek más magyarázatot adni, mint azt, hogy tényleg hisznek az Úr feltámadásában. És ahol a szentségeket – főleg az Eucharisziát – élő hittel életük abszolút forrásává teszik, és eköré rendezik életüket (mint Szent Ferenc atyánk és az első kisebb testvéri közösség), mert a feltámadás nem távoli esemény, hanem a szentségekben hat, jelen van.

Ezért keresztségi elkötelezettségemet komolyabban akarom venni, a szentgyónásokban megtapasztalt isteni irgalomból és a legszentebb Eucharisziából akarok élni: vagyis az Úr szeretetéből és személyes, szentháromságos életéből, megízelve egy olyan végső uralom örömteli világát, amelyben minden földi hiány, seb, egyensúlyvesztés, sérültség gyógyul, és megtalálja végső, pozitív beteljesülését.

Az emberi élet sorsdöntő óráiban, amikor minden összeomlik bennünk és körülöttünk, nem mindegy, hogy azért kiáltunk-e Istenhez, hogy segítségét kérjük annak megvalósításához, amiben mi kudarcot vallottunk – mint tette a bal lator, aki mindent ugyanott akart folytatni, ahol abbahagyta –, vagy mint a jobb lator a mai Evangéliumban, Krisztus uralma alá helyezzük magunkat és sorsunkat: „Emlékezzél meg rólam, Uram, midőn eljössz a te országodban!”

Árpád-házi Szent Erzsébet

(1207–1231)

Élete

A sárospataki királyi várban született, de élete nagy részét idegen földön töltötte. Négyéves korában a thüringiai Wartburg várába került, hogy leendő vőlegényével, Hermannal együtt nevelkedjék. Kisgyermekkorától kezdve egyre jobban kibontakozott benne Isten szeretete, még játékait is igyekezett imádsággal megszentelni. Korán szokásává vált az irgalmas szeretet cselekedeteinek gyakorlása, főként az alamizsnálkodás. Hermann váratlan halála miatt tizennégy éves korában a másodszületett fiú, Lajos őrgróf felesége lett. Az udvar nem állhatta Erzsébet mély vallásosságát, de férje határozottan kiállt mellette. 1227-ben azonban Lajos járvány áldozata lett és meghalt, rokonai pedig gyermekeivel együtt kiűzték Erzsébetet a várból. Nem volt, aki befogadta volna, egy rozzant ólban húzta meg magát, és a Te Deumot énekelgetett a ferencesekkel, hogy a szegénységben hasonlónak lehetett Üdvözítőjéhez. Szent Ferenc harmadrendjének tagja lett, Assisi Szegénye palliumát küldte el neki. Marburgi Konrád szigorú lelkivezetése mellett az evangéliumi öröm és a belső békeség teljességére jutott.

Mindössze huszonnégy év adatott neki itt a földön, de ez elegendő volt számára a keresztény tökéletesség elérésére. Halála után alig négy évvel szentté avatták – ezt apja, II. András király még megérthette. A mai napig a magyarság legismertebb szentje; a Ferences III. Rend pátrónájaként tiszteli. Ünnepe november 19-én van.

Részlet Életrajzából:

„A legnyomorúságosabbakat választja ki magának, olyanokat, akiket visszataszító sebek borítanak, vagy rühös gyermekeket. Meg-megsimogatja ezeket a szegény beteg gyermekeket. Leküzd minden idegenkedést az undorító szagoktól és gennyező sebektől. Kimossa a legpiszkosabb fehérneműt. Megfürdeti a tehetetlen aggodat és ágyat vet nekik. »Milyen jó sorunk van – mondja –, hogy Urunkat fűrdetbetjük és megágyazhatunk neki.«”

Elmélkedés:

Szent Erzsébet földi mércével mérve rövid élete itt a földön a szeretet kiteljesedésének gyönyörű története. Huszonnégy esztendő elegendő volt számára, hogy a legmaradandóbbat alkossa, amit csak ember alkothat: a szeretet soha el nem enyésző művét. Valójában saját maga vált tökéletes műalkotássá, mert

kezdetől fogva végig hagyta magát Istentől alakítani. Élete bizonyosság arra, hogy nem az szolgálja osztatlan szívvel az Urat, aki lemond minden földi szeretetről, hanem aki élete minden mozzanatát a szeretet egyetlen hatalmas kalandjának szerves részévé teszi. A mi szívünket sokféle szeretet osztja meg, mely sok, egymásnak gyakran ellentmondó gonddal és aggodalommal jár. A sokféle szeretet egyidejűsége csak abban az esetben engedhető meg, ha mind a szeretet tiszta forrása felé mutat, egyébként meg sem érdemlik a szeretet nevet.

Számunkra megdöbbentő és szinte hihetetlen, hogy valaki, aki boldog szerelemben élt férjével, ráadásul fejedelmi körülmények között, nem csupán gesztusszerűen jótékonykodott, hanem odaadó szeretettel törődött a legszerencsétlenebbekkel. Valóban: Erzsébet irgalmassága nem pótcselekvés és nem is lelkiismereti kényszer, hanem egyszerűen és természetesen fakadó szeretetmegnyilvánulás, amely ugyanolyan szoros kapcsolatban van Krisztus iránti, kora gyermekségétől megmutatkozó bensőséges ragaszkodásával, mint az a hitvesi, baráti és testvéri szeretet, mely Lajoshoz fűzte.

Hogy mennyire valódi ez a szeretet, az a próbatétel során derül ki: Erzsébet őszinte fájdalommal és keserves sírással gyászolta meg férjét, és – tovább jótékonykodott. Nem süppedt bele gyászába, nem sajnálta és nem sajnáltatta magát, hanem a kölcsönös szeretet ajándékainak elfogadása után most egészen az ingyenes szeretet gyakorlásának szentelte életét. Lajos tehát életében és halálában egyaránt önmaga fölé emelte és Krisztushoz kötötte, mint ahogy ő is Krisztushoz vitte közelebb férjét annak életében, de halála után is.

Szent Erzsébet példája csak még egyértelműbbé teszi előttünk az alternatívát: vagy minden körülmények között következetesen a Szeretetet választjuk, vagy a kisebb és nagyobb szeretetek között lavírozgatva végül is ellene döntünk, és a halálban maradunk.

Könyörgés:

Istenünk, te Szent Erzsébetnek megadtad, hogy a szegényekben Krisztust lássa és tisztelje; az ő közbenjárására nekünk is add meg, hogy a nyomorgókat és a bajbajutottakat lankadatlan szeretettel szolgáljuk. A mi Urunk, Jézus Krisztus által. Ámen.

Felhasznált irodalom:

Fr. Kovács Kalliszt OFM: Ferences szentek és boldogok az év minden napjára
Magasság és mélység 4.
Ferences zsolozsma

Kedves Testvérek!

Az elmúlt hónapok során örömmel tapasztaltuk, hogy *A Kereszt Tövében* sokak által keresett és olvasott újság, melyet jól mutat, hogy éppen aktuális lapszámát hétről hétre több alkalommal is sokszorosítani kell.

Ez, valamint a Testvérek pozitív szóbeli visszajelzései arra ösztönöztek, hogy templomi újságunknak mind terjedelmét, mind pedig megjelenési gyakoriságát növeljük. Ennek megfelelően terveink szerint *A Kereszt Tövében* az új egyházi év kezdetétől *havonta két alkalommal*: a hónap legelején, valamint 12-én, a fatimai engesztelő nap előestéjén fog megjelenni, a jelenlegihez képest dupla terjedelemben, vagyis az eddigi 4 helyett 8 oldalon.

Az újság jellege alapján véve nem változik: a nagy ünnepekhez és szent időkhöz kapcsolódó gondolatok mellett továbbra is minden alkalommal közlünk egy-egy cikket, elmélkedést a Szűzanyáról (a hónap közepi számokban külön fatimai sorozatot szeretnénk indítani), nagyobb teret kap a ferences lelkiség, s még több hírt és érdekességet közlünk a magyar és a világegyház, illetve a ferences család életéből. Megmarad az Anyaszentegyház liturgiájának kincseit bemutató rovatunk,

ahol folytatjuk a templom misztériumába beavató sorozatunkat. Szeretnénk a jövőben is helyet adni egy-egy szép imádságnak, versnek, épületes történetnek, valamint felhívni a figyelmet néhány szép és hasznos könyvre, mely akár itt, Sümegen is kapható. Új rovatok is indulnak, többek között *Balázs atya válaszol* címmel, ahol a sümegi lelki-gyakorlatok és lelkibeszélgetések alkalmával gyakran feltett kérdéseket vesszük sorra, és közöljük Balázs atya ezekre adott válaszait.

Templomunk eseményei mellett a hónap szentjeiről, ünnepeiről és jeles évfordulóiról is igyekszünk tájékoztatást adni.

Munkánk során továbbra is számítunk az Olvasók véleményére; észrevételeiket, javasolataikat elmondhatják személyesen Balázs atyának, vagy megírhatják és elküldhetik a szerkesztőnek, a telekpp@freemail.hu e-mail címre.

Ezúton is felhívjuk a figyelmet, hogy *A Kereszt Tövében* olvasható az interneten is: a legújabb és régebbi lapszámok megtalálhatók a sümegi kegytemplom és rendház honlapján, a www.sumeg.ferencesek.hu oldalon.

Telek Péter-Pál

A LITURGIA KINCSESHÁZÁBÓL

A templom misztériuma

4. A szentelvtáztartó és a gyóntatószék

Az ősi időkben az előcsarnokban volt egy vízmedence vagy kút, hogy a templomba jövők megmoshassák kezüket, arcukat. Ezekből alakultak ki a *szentelvtáztartók*. A VIII–IX. században általánossá vált az „Asperges”, a szentelvtázhintés mise előtt. Belépve az előcsarnokba mi is meghintjük magunkat szentelvtázzal, felidézve keresztségünk misztériumát, amikor is a víz és a Lélek által elnyertük bűneink bocsánatát és újjászülettünk az istengyermeki életre, valamint bűnbánó lélekkel mondjuk Dávid királlyal: *Hints meg engem, Uram, izsóppal és megtisztulok, moss meg engem és fehérebb leszek a hónál.* (Zsolt 50,9).

Több templomban, az utóbbi évszázadban ide, a karzat alá kerültek a *gyóntatószékek* is. Hosszú utat tettek meg a szentélyből idáig, és ez az út maga is mélységes tanítást rejt magában. Valamikor a szentélyben az oltár egyik végénél állt a bűnbánó, a gyónó, a másik végénél pedig a gyóntató, aki innen hallgatta meg a bűnvallást és adta meg a feloldozást. Ez szimbolikus tartalmat is hordozott: az oltár Krisztus áldozatának a helye, s ebből az áldozatból fakad minden bűnbocsánat, hiszen ő maga mondta: „Ez az én vérem, a(z új) szövet-

ség vére, amely sokakért kiontatik a bűnök bocsánatára” (Mt 26,28). Később ez az elhelyezkedés úgy módosult, hogy az oltár egyik oldalára tettek egy széket a gyóntatónak, és a gyónó elébe térdelt, majd pedig úgy, hogy az áldoztatórács belső, szentély oldalán ült a gyóntató, a gyónó pedig a hajó felőli oldalán térdelt. Még később gyóntatószékeket helyeztek be a hajóba. Ennek is megvolt a maga teológiai értelme: a hajó jelenti a keresztség utáni életet, amelyet ismét csak megjelöl a kísértés és a bűn, de még inkább a bűnbocsánat. Több tiltás ellenére sok helyen ma már a karzat alatt, az előcsarnokban található a gyóntatószék. Mégis, nem jelentés nélkül való, hogy ez a két tárgy: a szentelvtáztartó és a gyóntatószék hátul, az előcsarnokban van, hiszen mindkettő a keresztség vizében történt újjászületésünkre emlékeztet: *Úgy tekintsétek ti is magatokat – írja Szent Pál –, hogy meghaltatok a bűnnek, de éltek az Istennek Krisztus Jézusban.* (Róm 6,11)

Gyakran járulunk a bűnbánat szentségéhez. Egy mai római egyházmegyes ördögűző tanúsága szerint a gonosz lelken semmi sem vesz annyira erőt, mint a szentségi feloldozás. Ez azt jelenti, hogy keresztségünk után ez a valódi exorcizmus.

Fr. Barsi Balázs OFM: A templom az időben és az örökkévalóságban c. tanulmánya nyomán

A hazai és a világegyház hírei

72 óra kompromisszumok nélkül. Harmadik alkalommal rendezte meg hazánkban a 72 óra kompromisszum nélkül akciót október 15–17. között az Ökumenikus Ifjúsági Iroda. A rendezvény során 72 órán, azaz 3 napon keresztül országszerte 260 programon közel 4500 önkéntes fiatal vett részt, a legkülönbözőbb módon segítve a rászoruló embereken és környezetükön. A szolgálatok között olyanok szerepeltek, mint tantermek, csekészotthonok és idősek lakásának kifestése, parkokban lombsöprés, udvarrendezés, temetőben régi, gondozatlan sírok rendbetétele, zenés műsor szervezése óvodásoknak, erdőtakarítás, ételosztás. Az iszapár sújtotta területeken mintegy 120 fiatal segítette a Karitászmunkáját.

Jótekonysági est Veszprémben. Teltházás jótekonysági rendezvényt tartottak a veszprémi Petőfi Színházban október 25-én este a vörösiszap-katasztrófa ártalmait megsegítésére. Az összefogás estje című eseményen neves művészek, művészeti együttesek, közéleti személyiségek léptek fel művészeti produkciókkal és a jó ügy mellett kiálló előadásaikkal. A műsorban szerepelt többek között *Jókai Anna* író, *Melocco Miklós* szobrászművész, *Mocsai Lajos* kézilabdaedző, *Varga Miklós*, *Keresztes Ildikó*, *Sasvári Sándor* énekesek, *Blaskó Péter*, *Kubik Anna* színművészek, *Navraics Tibor* miniszterelnök-helyettes, *Oberfrank Pál*, a Petőfi Színház igazgatója és *Eperjes Károly*, a színház művészeti tanácsadója, valamint a veszprémi Boldog Gizella szeminárium papnövendékeinek énekkara. Előadást tartott *Márfi Gyula* érsek is.

Boldoggá avatás Nagyváradon.

Október 30-án *Erdő Péter* bíboros, esztergom-budapesti érsek Nagyváradon boldoggá avatta *Bogdánffy Szilárd* vértanú püspököt, akit másfél hónappal püspökké szentelése után, 1949. április 5-én letartóztattak, különböző börtönökben kegyetlenül megkínóztak s kőbányában, ólombányában dolgoztattak, akárcsak az ókeresztény kor vértanúit. Szentbeszédében Erdő Péter úgy fogalmazott, a mostani boldoggá avatás megtöri az évtizedek hallgatásának csendjét, a liturgia fenségével és titokzatos erejével indítja el azok hosszú sorának nyilvános tiszteletét, akik vértanúként vagy hitvallóként szenvedés árán is helyálltak Krisztus és az Egyház igazságáért. „Szilárd püspök vértanúsága a remény forrása számunkra. Szünetével és halálával igazolta, hogy olyan öröme, olyan boldogságra kaptunk hivatást, ami nagyobb, mint ez a földi élet” – mondta a bíboros.

Karácsonyi bélyegek. A Magyar Posta idén is ünnepi forgalmi bélyegsorozat kibocsátásával köszönti a karácsonyt. Ebben az évben a győri Prohászka Ottokár Orsolyita Közoktatási Központ kápolnájának oltárképe, *Udvardi Erzsébet* festőművész Három királyok

című alkotása került a karácsonyi bélyegre. Az idei ünnepi jókívánságok postára adásához egy belföldi 80 és egy belföldi elsőbbségi 105 forint névértékű bélyeg áll rendelkezésre. A bélyegképek az eredeti mű alapján, különleges nyomdatechnikai eljárással, arany- és ezüstfólia alkalmazásával készültek.

Pápalátogatás Spanyolországban. XVI. Benedek pápa november 6-7-én kétnapos látogatást tett Spanyolországban. Szombaton a Santiago de Compostela-i székesegyházban zárándokként leróta tiszteletét Jézus tanítványa, Szent Jakab sírja előtt, vasárnap pedig felszentelte a barcelonai Sagrada Familia-templomot. Homíliájában méltatta *Gaudí*, a templom tervezőjét, aki a pápa szavai szerint három nagy könyvből merített ihletet: a természet, a Szentírás és a liturgia könyvéből, s műve megmutatja, hogy az egész teremtés az Isten dicsőíti, ugyanakkor az emberek elé tárja Jézus Krisztus születésének, halálának és feltámadásának misztériumát. A Szentatya beszélt továbbá az Egyház küldetéséről a világban, és hangsúlyozta a család intézményének fontosságát. Hazaindulása előtt pedig újra felhívta a figyelmet a közelgő 2011-es madridi Ifjúsági Világtalálkozóra.

Anglikán püspökök átlépése a Katolikus Egyházba. November 8-án öt anglikán püspök nyilatkozatban jelentette be szándékát, hogy élni kívánnak a XVI. Benedek pápa *Anglicanorum coetibus* kezdetű apostoli rendelkezésében felkínált lehetőséggel, és a Katolikus Egyházhoz kívánnak csatlakozni. A püspökök, akik fájdalommal tapasztalták az egyházukat megosztó, főként a homoszexualitással és a nők pappá szentelésével kapcsolatos fejleményeket, úgy fogalmaztak: Az ordinariátus létrehozása „nagylelkű válasz azok számára, akik segítségért folyamodtak a Szentszékhez, s egyben a keresztény egységértökvés merész, új, ökumenikus eszköze.”

(Forrás: Magyar Kurír)

Gondolatok a halálról és a feltámadásról

*N*em a halál rossz, hanem a rossz halál.
(Aranyszájú Szent János)

A halál képe már nemcsak nem félelmetes előttem, hanem nagyon sok vigasztaló és megnyugtató van benne számomra... Sobasem fekszem le anélkül, hogy meg ne gondolnám: holnap – bármennyire fiatal vagyok is – talán már nem leszek itt. (W. A. Mozart)

*E*gy orvos van: Krisztus – és egy orvosság: az örök élet.
(Liszt Ferenc)